

VELDWIJK

Spookburgers en Hinkende Huwelijken

"Als u deze column leest weten we hopelijk meer." Zo eindigde ik mijn vorige column over de strijd om persoonsgegevens tussen Amsterdam en het UWV. Sindsdien heeft RTL de Nederlandse taal verrijkt met het woord 'spookburger', waarvan er 400.000 zouden rondlopen. De spookburger staat bij de gemeente geregistreerd als 'VOW': Vertrokken Onbekend Waarheen. De spookburger komt niet uit Amsterdam maar uit Rotterdam, waar een initiatiefrijke ambtenaar dossiers van ondergedoken uitkeringstrekkers handmatig tegen de Polisadministratie heeft aangehouden. En ja hoor, horden VOW'ers zijn ergens legaal aan het werk. Hun werkgevers melden maandelijks aan UWV waar deze administratieve Swiebertjes woonachtig zijn en die gegevens zijn gewoon te raadplegen door tienduizenden ambtenaren en incassojagers. En nu is de Tweede Kamer functioneel boos. Het laatste gerucht is dat Amsterdam straks 5.000 gevallen gaat krijgen die volgens UWV "verdacht" zijn. Waarom de andere 126.000 [!] Amsterdamse gevallen niet verdacht zijn blijft onduidelijk maar het is een begin. Ook jammer is dat er allerlei onzin wordt verteld. Zo meldt RTL in een heuse handleiding voor spookburgers dat spookburgers niet worden belaagd door incassobureaus. Niets van waar: zo moeilijk als UWV het de gemeenten maakt, zo gemakkelijk kunnen incassobureaus de Polisadministratie leegtrekken. En dat gebeurt ook: dit jaar worden er op de Polisadministratie 1.200.000 (één-komma-twee miljoen!) opvragingen voor loonbeslag gedaan. En alles helemaal gratis en bijna controlevrij! Recent kreeg ik zelf een aankondiging van loonbeslag binnen voor de meneer van wie ik mijn huis heb gekocht. Die pensioneert in Spanje, maar omdat hij de waterschapsheffing niet heeft betaald wordt binnenkort zijn pensioen gekort. En dat geldt dus net zo hard voor al die andere spookburgers die wel in de Polisadministratie zitten. Allemaal onzin dus. Maar het is oorlog en oorlogen worden gevoerd in de mist. Het vergt misschien nog jaren van inter-ambtelijk geziek in Q-koorts stijl, maar de geest lijkt uit de fles: de gemeenten gaan met persoonsgegevens van andere overheden hun bevolkingsadministratie serieus verbeteren.

Als ICT'er word ik vooral zo blij van wat er nu gebeurt omdat het idee van basisregistraties weer iets verder van de grond komt. Er komt hopelijk een dag dat de overheid mijn persoonsgegevens maar op één plek bijhoudt. Die plek is niet bij de Belastingdienst, het UWV of, *godforbid*, de politie maar de bevolkingsadministratie (GBA). Het ideaal van één waarheid in één systeem komt zo weer een beetje dichterbij. Alhoewel ...

daarvoor moet eerst de GBA worden gemoderniseerd. Pas dan kunnen die miljoen mensen met een Sofinummer worden vastgelegd als 'niet ingezetene'. Pas dan ook komt er een einde aan de situatie waarin de lokale gemeentelijke GBA databases die elkaar vaak tegenspreken zijn vervangen door één landelijk dekkende centrale administratie, de Basisregistratie Personen (BRP). Er loopt nu een groot programma om deze BRP van de grond te tillen (www.moderniseringgba.nl). Dat is alweer de vierde poging in tien jaar tijd, maar gelukkig is viermaal scheepsrecht. En dus kunnen over een paar jaar 418 gemeenten hun lokale waarheden gaan samenvoegen tot één Nationale waarheid. Als het zover komt dan wordt deze *supermerge* een enorme uitdaging. Maar vóór het zover is moet er nog even een centrale database worden ontworpen en geïmplementeerd. En daarbij zou best eens kunnen blijken dat het hele idee dat er één waarheid bestaat niet klopt. Ja dat klinkt gek en dus geef ik twee voorbeelden uit vele. Stel, u verhuist en meldt dat twee weken van tevoren netjes bij de gemeente. De ambtenaar registreert dan uw verhuizing op de door u opgegeven datum. Gaat u twee dagen *na* uw verhuizing bij het loket langs dan wordt dat feit als terugwerkende kracht mutatie vastgelegd. Tot zover geen probleem. Maar stel dat u door vergeetachtigheid drie weken te laat uw verhuizing komt melden dan wordt automatisch vastgelegd dat u *vandaag* bent verhuisd. De dag waarop u echt bent verhuisd mag uitdrukkelijk niet worden geregistreerd. *Creepy?* Een ander, grappiger voorbeeld is dat van het zogenaamde hinkende huwelijk. Het is nu door de fragmentatie van lokale GBA's mogelijk dat iemand bij de ene gemeente staat geregistreerd als gehuwd en bij de andere als ongehuwd. Typisch zo'n anomalie die bij een centrale database verdwijnt. Niet dus. In de centrale BRP moeten de verschillende lokale waarheden gewoon geregistreerd blijven. Die BRP wordt daarmee een van de meest uitdagende databases om te ontwerpen en integer te krijgen: véél ingewikkelder dan al die andere overheidssystemen die falen omdat de complexiteit de ontwerpers boven het hoofd groeit. Het staat *as we speak* natuurlijk nog maar te bezien of de vierde poging om de GBA te moderniseren wel gaat lukken. Maar als het resultaat is dat de juridische realiteit boven de werkelijkheid gaat, dan is misschien straks de slag om de persoonsgegevens gewonnen maar de oorlog om de basisregistraties verloren. Wordt vervolgd.

René Veldwijk (rene.veldwijk@faapartners.com) is partner bij FAA Partners, een onderdeel van de Ockham Groep.